

{phocagallery view=category|categoryid=8|imageid=79|float=left} Rané dějiny Svobody nad Úpou jsou vlivem mnoha faktorů zahaleny rouškou tajemství. Nedostatek archivních materiálů zavinily nejen zhoubné požáry, ale především změna pozemkové vrchnosti v 18. století, kdy se bohatý archiv vlčíckého panství přestěhoval se Schwarzenbergy do jižních Čech, a hromadné vystěhování většiny obyvatel do Německa po druhé světové válce.

Historie školy není výjimkou. Lze jen předpokládat, že první svobodští kantoři vyučovali své sporadické žáčky po domech, jak bylo v kraji zvykem. Přesto byla ve staré farní kronice uvedena farní škola poprvé již roku 1681.

Stávala prý u kostela, stejně jako ta historicky doložená z roku 1747. Nevelká celodřevěná chaloupka, postavená za působení učitele Antonína Bergera, měla jednu obytnou místnost pro rodinu učitele a jednu třídu. V přístavku byla stáj pro krávu a kůlna. V roce 1855 se stavení sesulo pod tíhou sněhu a škola v těchto místech již nebyla obnovena. Dnes zde stojí čp. 9. Vyučování bylo přemístěno z velmi zchátralé budovy už o devět let dříve. Od 4. listopadu 1844 se celých 14 let vyučovalo v čp. 53 a další tři roky v původním domě čp. 52, který byl zbourán v roce 1915 při stavbě nové silnice do Janských Lázní. Na výstavbu nové školy se v obecní pokladně stále nedostávalo dost prostředků.

{phocagallery view=category|categoryid=8|imageid=78|float=right}

Páni konšelé tedy zvolili kompromis. Od majitelů Ignáce Etricha a Ignáce Seiferta koupili za 6 900 zlatých bývalý schwarzenberský nadační špitál čp. 6, založený 6.4.1683. Přidali 1200 zlatých za pozemek a zřídili zde nejprve jednotřídní školu. Od roku 1875 byly třídy tři a za další čtyři roky dokonce pět. Docházeli sem školáci z Janských Lázní, samostatné Černé Hory, Horních Mladých Buků a Maršova I. I když byla v roce 1871 otevřena škola v Janských Lázních a v roce 1880 soukromá škola Prospera Piette v Maršově I., žáků ve Svobodě stále přibývalo. Učilo se i ve dvou pronajatých místnostech v čp. 25. Teprve na samém konci minulého století, po důrazné výzvě c. k. školského úřadu, se věci hnuly. V druhé polovině roku 1898 byl položen základní kámen současné školní budovy. Během necelého roku postavil stavitel Josef Tippelt z Mladých Buků celkovým nákladem 80 110 K jednopatrovou školu. Druhé patro bylo přistavěno v roce 1907

se zřízením měšťanky. Více než století svobodského školství do té doby bylo významně poznamenáno činností kantorské rodiny Kahlů. Již v roce 1790 nastoupil ve Svobodě Jakob Kahl z Kocléřova. Vedle kantořiny a funkce městského písaře zastával od roku 1781 i úřad obecního syndika (právníka). Jeho syn Anton Kahl, narozený v Žacléři roku 1788, působil na svobodské škole plných 35 let. Vnuk Josef Kahl převzal školu od svého otce v roce 1850 a předal ji svému synovi roku 1892. Byl nejen oblíbeným učitelem, ale i vynikajícím varhaníkem v místním kostele. Poslední v generační řadě byl pravnuček Josef Kahl, první ředitel v nové škole, který měl na jejím postavení nepřehlédnutelný podíl.

Antonín Tichý

Ředitel školy - Josef Kahl Narodil se ve Svobodě nad Úpou 4. prosince 1857 a na zdejší

škole byl učitelem od roku od roku 1882. Vrchním učitelem byl jmenován o deset let později a školu vedl téměř do své smrti 25.2.1907. Dlouhá léta působil v obecním zastupitelstvu. Byl ředitelem městské spořitelny, kterou pomáhal založit. 30. října 1906 byl jmenován čestným občanem města. Jemu odkázal i veškerý svůj majetek. K poslednímu odpočinku na místním hřbitově jej vyprovázelo sedm duchovních a na sto učitelů.

Další ředitelé svobodské školy

Franz Hauptman	1906-1920
Georg Sturm	1920-1925
Josef Sitka	1925-1928
Alois Hornik	1928-1931
Marie Kolářská	1931-1934
Emil Selinger	1934-1941

1943-1945

Josef Barth	1941-1943
Karel Komárek	1945
Josef Břečka	1945-1948
Zdeněk Rejl	1945-1951
František Koudelka	1945-1948
Zdeněk Drbohlav	1948
J. Kábrt	1949
Miroslav Valenta	1948-1972
Věra Janská	1948-1950

1970-1972

Vít Stálý 1950-1970

Josef Tylš 1972-1975

1981-1983

Ivan Hrabě 1975-1981

Zdena Haltufová 1983-1990

Jana Zárubová 1990-1999

Josef Slanina 1999-2004

Jan Hainiš 2004-dosud